

Beslut om bildande av fågelskyddsområdet Skåarnja inom delar av fastigheten Blåsjöfjäll 1:1 och Orrnäsfjäll 1:1, Strömsunds kommun

Uppgifter om fågelskyddsområdet

Namn:	Skåarnja
Kommun:	Strömsund
Län:	Jämtland
Lägesbeskrivning:	I norra delen av länet, längs länsväg Z 824 cirka 15 kilometer norr om Ankarvattnet.
Fastigheter:	Delar av Blåsjöfjäll 1:1, Orrnäsfjäll 1:1
Markägare:	Statens Fastighetsverk
Areal:	4 012 hektar
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Jämtlands län

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att med stöd av 7 kap. 12§ miljöbalken (1998:808), samt 10 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att följande föreskrifter ska gälla till skydd för fåglar och fåglars häckning i det område som markerats i karta, bilaga 2. Beslutet gäller till och med 10 juli 2029 och ersätter det tidigare beslutet (Dnr 511-1008-2021) i och med att det vinner laga kraft.

Syftet med beslutet är att värna fågellivet och skydda hotade fjällfåglars häckningsområde, deras ägg och bon under häckningsperioden.

Fågelskyddsområdet omfattar båda sidor om länsväg Z 824 och framgår av bilagd karta.

Avgränsningen sträcker sig från bron över Gaavesjohke i höjd med Raavre i söder, västerut längs västra sidan av Gaavesjohke, från länsväg Z 824 längs med den led som går nordväst om Jetnemsälven. Den fortsätter sedan på ett avstånd av cirka 300 meter öster om Jetnemsälven mot norska gränsen och därefter längs riksgränsen, samt norrut längs länsgränsen mot Västerbotten. Österut går avgränsningen längs länsväg Z 824, därefter på ett avstånd som varierar mellan en och tre kilometer öster om länsväg Z 824 mellan topparna 1144, 1032 och höjdryggen 1050 meter över havet, samt söderut längs leden från Skåarnja mot länsväg Z 824. (Se bilaga 2)

Med stöd av miljöbalken 7 kap. 30§ börjar föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt miljöbalken 7 kap. gälla omedelbart, även om de överklagas. Hur beslutet överklagas framgår av bilaga 1.

Fågelskyddsområdets namn skall vara **Skåarnja fågelskyddsområde**.

Föreskrifter

Inom området råder förbud att under perioden 10 juni till och med 10 juli:

1. Färdas eller uppehålla sig med undantag av
 - a) vägbanan (länsväg Z 824), samt iordningställda parkerings och informationsplatser invid väg
 - b) markerad led från länsväg Z 824 längs Jetnemsälven till norska gränsen, markerad i karta, bilaga 2,
 - c) markerad led från länsväg Z 824 till Skåarnja, markerad i karta bilaga 2,
 - d) markerad led från länsväg Z 824 till sjön Raavrejaevrie och i karta, bilaga 2. Innehavare av giltigt fiskekort får nyttja leden i samband med fiske under upplåtelsestid som sammanfaller med beträdnadsförbudet. Vidare får innehavare av giltigt fiskekort beträda isen. Vid isfritt vatten får fiskekortsinnehavaren beträda stranden men inte vika mer än 50 meter från vattenlinjen.

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna ovan ska inom andra lagar och förordningar inte utgöra något hinder för:

- a) statlig tjänsteman i tjänsteutövning och inte heller personal som på Länsstyrelsens uppdrag övervakar eller inventerar i området.
- b) att bedriva renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437), framföra motordrivet fordon vid renskötsel enligt undantag i terrängkörningsförordningen (1978:594) eller vid skyddsjakt på rovdjur enligt jaktförordningen (1987:905).
- c) Förvaltaren eller den förvaltaren uppdrar åt att bedriva skyddsjakt efter myndighetsbeslut med stöd av jaktförordningen.

Enligt sändlista

- d) väghållare att beträda hela vägområdet av länsväg Z 824 som ligger inom förbudsområdet i samband med drift och underhåll av vägen.
- e) Länsstyrelsen att ge tillstånd för fågelinventeringar eller annan liknande undersökning.
- f) Länsstyrelsen att ge företag och organisationer tillstånd för färdledarledda friluftaktiviteter.

Länsstyrelsen Jämtland ska vara naturvårdsförvaltare av fågelskyddsområdet avseende information, skyltning och uppföljning av djurlivet.

Beskrivning av ärendet

2012 fattade Länsstyrelsen i Jämtlands län beslut om interimistiskt förbud inom ett område som ungefär motsvarar den utbredning som naturreservatet Skåarnja har idag. Detta beslut togs efter underrättelse från Rikskriminalpolisen om att många fågelarters bon systematiskt plundrats på ägg i området under lång tid. Länsstyrelsen fattade därför beslut om ett beträdnadsförbud och tillsynen av området förstärktes under denna period. Beslutet gällde i tre år med start 2012 och förlängdes sedan två gånger med ett år i taget. Parallellt påbörjade Länsstyrelsen arbetet med att bilda ett naturreservat i området där föreskrifterna skulle innefatta beträdnadsförbud under fåglarnas häckningstid. Beträdnadsförbudet tog senare bort ur reservatsförslaget då Länsstyrelsen gjorde bedömningen att ett separat beslut om fågelskyddsområde med beträdnadsförbud ger bättre möjligheter att följa upp och eventuellt anpassa områdets utformning.

Beslut om naturreservatet Skåarnja togs 2017, men något fågelskyddsområde hann inte bildas det året. Istället kom beslut om fågelskyddsområde att gälla under 2018–2020. Under den perioden utfördes tre fågelinventeringar i området av Birdlife Sverige och Länsstyrelsen. Hela området definieras som en viktig ”hot spot” för fjällfåglar i södra fjällområdet. Under perioden 2021–2023 har inga nya inventeringar utförts i området.

År 2021 togs ytterligare ett beslut om fågelskyddsområde som gällde fram till 2023. I det beslutet så hade ytan på det skyddade området minskats efter en utvärdering av gränsdragningen.

Tillsyn

Ansvaret för tillsynen ligger på Länsstyrelsen. Under perioden för beträdnadsförbudet under 2022 utfördes sporadisk tillsyn i

förbudsområdet. Det genomfördes då 56 ingripanden mot personer som trotsade beträdnadsförbudet, två av dessa åtalades för brott mot beträdnadsförbudet. Innan förbudsperioden hade cirka 400 skyltar med information om beträdnadsförbudet satts upp.

Inför 2023 sattes skyltarna åter upp med information om beträdnadsförbudet. Minskade anslag gjorde att tillsyn inte kunde bedrivas lika intensivt under perioden för beträdnadsförbudet det året.

Fordonräkning Vildmarksvägen

En räkning av fordon som passerar på Vildmarksvägen, Stekenjokksplatån har utförts. Länsväg Z 824 utgör en del av Vildmarksvägen i Jämtland och övergår i länsväg AC 1067 på den västerbottniska sidan. Det är på den västerbottniska sidan som mätningarna gjorts. Siffrorna har tillhandahållits av Strömsunds kommun. De som passerar vägmätningen har med största sannolikhet också passerat fågelskyddsområdet som ligger på den jämtländska delen av vägen då det inte finns några naturliga resmål som gör att man bara reser en del av vägens sträckning.

Ett ärende ligger hos Bergsstaten om att öppna den stängda Stekenjokkgruvan. Om gruvan blir verklighet kommer trafiken, särskilt den tunga trafiken, längs länsväg Z 824 att öka kraftigt vilket riskerar att skapa ytterligare störningar för häckande fåglar. Länsstyrelsen Jämtland har uppmärksammat Länsstyrelsen Västerbotten på behovet av att utreda detta särskilt i kommande miljöprovning samt att ställa krav på fågelinventeringar längs med väg Z 824 före, under och efter ett öppnande av gruvan.

Fordonstrafiken som räknats från 2018-2023 längs med Vildmarksvägen, Stekenjokkplatån i Västerbotten.

År	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Fordon totalt under året	24700	-	38780	40586	30416	34251
Fordon 10/6-10/7	-	-	16800	10036	8105	8927
Tunga fordon totalt under året	-	-	-	9.8% (ca 3977)	2.5% (ca 760)	2.5% (ca 856)

Samråd

Markägare, innehavare av särskild rätt inom området, berörda kommuner, ett flertal berörda myndigheter, intresseorganisationer samt företag verksamma i området har getts möjlighet att yttra sig över förslaget till beslutet om fågelskyddsområdet. Flera yttranden inkom och länsstyrelsen har beaktat alla yttranden i sin bedömning.

Konsultation

Ärendet har konsulterats enligt lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket.

Motivering till beslutet

Länsstyrelsens bedömning är att fågellivet i området har ett fortsatt högt skyddsvärde och att beslut om fågelskyddsområde behövs för att värna olika fågelarter och skydda deras häckning inom ett lättillgängligt fjällområde. Bedömningen har gjorts utifrån underlag från tidigare inventeringar och ingripanden i det utpekade området samt kunskapen om att plundringen av fågelbon tidigare skett systematiskt och över lång tid. Länsstyrelsen bedömer därför att ett beträdnadsförbud från 10 juni till 10 juli är nödvändigt för att en allmänhet inte ska störa häckande fåglar, för att området inte ska vara tillgängligt för ägg och boplundrare, samt att möjliggöra en effektiv tillsyn av fågelskyddsområdet. Inför det här beslutet har gränsdragningen setts över för att se om förbudsområdet kunnat minskas ytterligare. Då inga nya uppgifter tillkommit som kunnat tala för ytterligare en minskning kvarstår gränsdragningen av fågelskyddsområdet som beslutades 2021. Länsstyrelsen bedömer också att öppningen av Stekenjokkgruvan som planeras i Västerbotten, om den blir verklighet, kommer öka den tunga trafiken längs vägen. Ökad trafik och då särskilt tung trafik stärker behovet av ett skydd av fåglarna i närområdet av länsväg Z 824.

Fågelskyddsområdets föreskrifter tillåter inte att området utanför vägbanan beträds, med undantag för väghållaren i samband med underhåll av vägen. Området närmast vägbanan blir tidigt snöfritt och där har många fåglar sin häckning. Förutom att färdas på Länsväg Z 824 är det tillåtet att stanna till på parkerings- och informationsplatser invid vägen. Det finns flertalet parkeringsplatser och goda möjligheter för den som vill stanna till i området utan att bryta mot beträdnadsförbudet. Undantaget från beträdnadsförbudet är också en vandringsled från länsväg Z 824 till Børgefjells Nationalpark på den norska sidan och en vandringsled från länsväg Z 824 till Skåarnja. Innehavare av giltigt fiskekort har även möjlighet att via en upplåten led ta sig från länsväg Z 824 till fiskevattnet övre Raavrejaevrie med närliggande små tjärnar som också ingår i fiskekortet. Avståndet som innehavare av giltigt fiskekort

får avvika från vattenlinjen har kortats ned från 100 meter i tidigare beslut till 50 meter i det här beslutet för att ytterligare förstärka skyddet av häckande fåglar. Samma led går i motsatt riktning till utkanten av fågelskyddsområdet och möjliggör färd till Domprosten. Företag och organisationer kan dessutom söka Länsstyrelsens tillstånd för att utföra färdledarledda friluftaktiviteter inom området, under förutsättning att hänsyn till fågellivet tas. Renskötsel får bedrivas i området.

I arbetet med att ta fram beslutet har en dialog förts med Länsstyrelsen Västerbotten huruvida det finns ett behov av skydd även på den västerbottniska sidan av länsgränsen. I den dialogen har det framkommit Länsstyrelsen Västerbotten i dagsläget inte har några planer på att införa ett sådant skyddat område. Det påverkar inte Länsstyrelsen Jämtlands bedömning av att området som utpekats i det här beslutet är i ett starkt behov av skydd.

Länsstyrelsen har bedömt möjligheten till alternativa övervakningsmetoder, men har på grund av områdets storlek och rådande situation inte bedömt det vara möjligt.

Markägaren Statens fastighetsverk (SFV) har i sitt yttrande skrivit att Länsstyrelsen i möjligaste mån bör hålla SFV:s marker öppna. Då det inte är möjligt så är SFV:s ståndpunkt att fågelskyddsområdet under kommande år fortsatt bör utvärderas för att se om det är möjligt att i stället skydda fågellivet med information och bevakning. Länsstyrelsen kommer att beakta synpunkterna om möjliga alternativa åtgärder i stället för ett beträdnadsförbud i sitt fortsatta arbete med skydd av häckande fåglar i det berörda området.

Strömsunds kommun anser i sitt yttrande att undantaget från beträdnadsförbudet för fiskekortsinnehavare är inkonsekvent då detta kan komma att utnyttjas eftersom vem som helst kan lösa fiskekort. De anser därför att undantaget för leden mot skön Raavrejvarie bör vara generellt eller tas bort i sin helhet. Länsstyrelsen kommer att ta med synpunkten i det fortsatta arbetet i området.

Statens geologiska undersökning (SGU) har yttrat att det finns ett av SGU utpekade riksintresse (Stekenjokk) i området som bör tas med i avvägningen av intressen. Länsstyrelsen tar med sig informationen i det fortsatta arbetet i området.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Med stöd av 7 kap. 12§ miljöbalken (1998:808) får Länsstyrelsen meddela föreskrifter som inskränker på markägarens eller allmänhetens

rätt att uppehålla sig inom ett område om det behövs för särskilt skydd för en djurart.

10 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ger Länsstyrelsen rätt att meddela föreskrifter om förvaltningen av djur och växtskyddsområden.

Information

Enligt 9 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. får Länsstyrelsen meddela dispens från föreskrifter den har meddelat för ett djurskyddsområde om det finns särskilda skäl. En sådan dispens får ges endast om det är förenligt med föreskriftens syfte.

Länsstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljö tillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att fågelskyddsområdets föreskrifter följs. Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar.

Utöver fågelskyddsområdets föreskrifter gäller fridlysning av alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845).

Intresseprövning

Föreskrifterna är framtagna för att tillgodose syftet med skyddet och är anpassade till fågelskyddsområdets värden och den hotbild som föreligger. Föreskrifterna är avsedda att begränsa störning på fågellivet under häckningsperiod, samt möjliggöra effektiv tillsyn. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Förenlighet med riksintresseområden och översiktsplan

Länsstyrelsen bedömer enligt 5 § förordningen (1998:896) om hushållning med mark och vattenområden m.m. att beslutet om ändrade föreskrifter och utbredning av området är förenligt med hushållningsbestämmelserna i miljöbalkens 3 och 4 kapitel samt att det är förenligt med för området gällande kommunal översiktsplan.

Konsekvensutredning

Länsstyrelsen bedömer att skäl saknas för att genomföra en särskild konsekvensutredning enligt förordningen (2007:1244) om

konsekvensutredning vid regelgivning. De föreslagna föreskrifterna utgörs av bestämmelser som under en kort period begränsar rätten att färdas och vistas i ett begränsat område. Föreskrifterna förändrar till viss del förutsättningarna för företag som i sin verksamhet allemansrättsligt nyttjar området, genom att tillstånd från Länsstyrelsen krävs. Konsekvenserna för allmänheten eller i övrigt bedöms sammantaget vara så begränsade att det saknas skäl för att en särskild konsekvensutredning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Marita Ljung med naturvårdshandläggare Irene Hjort som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsråd Susanna Löfgren samt funktionschef Annelie Johansson medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga 1 med överklagandehänvisning.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor via telefon eller e-post. Telefonnummer och e-postadress finns längst ner på första sidan. Ange ärendets diarienummer eller ärendebeteckning vid kontakt med Länsstyrelsen. Du hittar numret uppe till höger på första sidan.

Enligt sändlista

Bilagor

Bilaga 1: Överklagandehänvisning mark- och miljödomstolen

Bilaga 2: Karta över fågelskyddsområdet

Bilaga 3: Översiktskarta

Du kan överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen.

Så här överklagar du beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Jämtlands län antingen via e-post; jamtland@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Jämtlands län, 831 86 Östersund.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det mark- och miljödomstolen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge **sitt** eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post jamtland@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 30 00. Ange ärendets diarienummer.